

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GAZETA CZĘSTOCHOWSKA

REDAKCJA

Częstochowa II-ga Aleja Nr. 38, telefon Nr 58

Pod kierunkiem

ZYGMUNTA TRZEBINSKIEGO

ADMINISTRACJA

Częstochowa II-ga Aleja Nr. 43

Warunki pr

oszeń na stronie 4-ej.

Cena 3 kop.

z łepką przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych, od godz. 7—8 wieczorem.

II-ga Aleja № 43. TEATR „ODEON” W. KRZEMIŃSKIEGO

(Najstarszy w Królestwie)

Od środy 20 do piątku 22 Kwietnia (włącznie)

Zupełna zmiana programu!

Pogrzeb Luigero, burmistrza m. Wiednia (zdjęcia z natury) **Dziennik sieroty** (dramat życiowy) **Stary wojak** (dramat) **Wielkie jeziora Lucerny** [widoki z natury] **Kubuś na balu** (komedyczny) **Nlemezliwa podróż** (komedyczny) **Przygoda Pierrot'a** (fantazja) **Tresowane papugi** (zdjęcia z natury)

Na scenie dziś pierwszy seans

I Z Y E K L A I R Żywe akwarele.

Zmiana programu w każdą środę i sobotę. W Kalloskopach wystawiono: serję widoków z podróży.

Ceny miejsc zwykłe. Szczegóły w afiszach i programach.

Teatr „ODEON”

LEKARZ-DENTYSTA GREJNIEC

w CZĘSTOCHOWIE,

I Aleja Nr. 10, dom p. Rajcherowej. Przyjmuje codziennie od 9—1 rano i od 3—7 wiecz.

Poleca Nr. 1 swego wydawnictwa, poświęconego krzewieniu zasad zobowiązania wśród mas najszerszych p. t. „Ogólne zasady pielęgnowania zębów i jamy ustnej”. Cena 5 i 10 k. Zadać w księgarniach! 20

LEKARZ-DENTYSTA

Artur Broniatowski

przyjmuje codziennie od 9—1 i od 3—7 p. p.

Aleja Nr. 8, pierwsza piętrowa dom p. Rygockiej.

Odrodzenie gospodarcze

Przemysł i handel nie miały w Polsce nigdy należnego szacunku i uznania pod względem ideowym. Jeden z wybitnych pisarzy ostatniej doby słusznie stwierdza, że: przed wspaniałą, barwnymi mądrym i błyszczącą, potężną postacią Polaka rycerza, błędną i w kącie usuwają się: Polak-kupiec, Polak-przemysłowiec, Polak-rękodzielnik.

Najwięksi nasi pisarze historycy i obserwatorowie życia społecznego Polski, poświęcając wyłącznie uwagę dziedzinie politycznej i umysłowego życia, i albo całkiem nie tykali sfery pojęć i urządzeń w dziedzinie gospodarczej, albo poświęcając jej ledwie na uwagę zasługującą wzmiankę, Maciejowski w swym czterotomowym dziele „Polska i Ruś do połowy XVII w.” poświęca historii przemysłu i handlu jedną kartkę; nawet ogromnie zasłużony historyk współczesny, Władysław Łoziński, w książce swojej „Życie polskie w dawnych wiekach” stan kupiecki pomija prawie całkiem milczeniem.

Mamy najdokładniej opracowane dzieje wojen, mamy bogate pod względem ilościowym i jakościowym dzieje polityki państwowej, historii szlacheckich, pamiętniki i memoary osób zasłużonych w życiu państwowym i uczynnej, w rzeczach światowych i duchownych, ale nie mamy historii polskiej pracy gospodarczej, nie mamy dotąd, i bogdaj że długo jeszcze mieć nie będziemy, historii rolnictwa, polskiego przemysłu, handlu i rękodziela.

Odi profanum vulgus et arceus—wołają z Horacym dzieje nasze pod adresem wszystkiego, co trąci pracą ręki robotnika, kupca, przemysłowca; arystokratami ducha i pojęć byliśmy zawsze i na arystokratyzm, choć głodny, ale dumny, chorowały dzieje naszego rozwoju społecznego.

Czy dziś dużo lepiej? Wejrzymy dobrze w głąb sumienia narodowego.

W miejsce buńczuczności szlacheckiej, co pobrzękiwała karabela, choćby z łaski pańskiej, za usługi nie zawsze wojenne otrzymaną i choćby na wystrzępionych rapciach wiszącą, wstąpił z upadkiem niepodległości przesylny kult dostojności urzędowego, manja biurowej kariery, marzenia o rangach, pensjach i t.p.

Wielkie dzieła ideowe, wielkie prace wywołonego z więzów materialnych intelektu, dokonywują się nie codziennie; i na nie przychodzi czas w dniach wielkich bojów i wielkich zwycięstw. Na dziś imać nam się szarej, twardej pracy około podstaw przyszłości, zbierać i ciosać pale i składać cegły na gmach społecznej i narodowej budowy.

Idea uprzemysłowienia Polski, myśl, dążąca do wytworzenia rodzimej sprawności na polu przemysłu, handlu i rękodziela, to dziedzina tak samo czystej, pod niebo marzeń bijącej myśli narodowej, jak myśl o polskiej literaturze, sztuce, poezji. Praca robotnika, technika, polskiego kupca, który wrogom tajemniczo zwycięskiego działania w swojej sferze wydziera, to także dzieło rycerskie i droga do chwały.

Każda idea sięga swymi szczytami w niedoścignione wyżyny myśli, ale prawem rzeczy wszechludzkiej podstawa tkwi w jędrnej pracy, opiera się na dzia-

aniu zdrowych sił fizycznych człowieka, ludzi, narodu.

Trzeba przywykliemu do marzeń społeczeństwu często przypominać tę prawdę, bo przesadny kult dla abstrakcyjnych objawów rękomego postępu, dla sztucznie tworzonej cywilizacji, zawieszony w powietrzu nad martwym i błotnistym polem nędzy materialnej i zacołania, buja u nas jeszcze ciągle, na kształt barwnego kwiatka, przypiętego do brunatnego kożucha, albo zatłuszczonego chatata.

Nie traktujemy idei gospodarczego odrodzenia jako kategorii, nie dorównującej innym ideom narodowej myśli: pod względem szlachetności i szczytności dążeń, nie traktujemy każdego, kto chce kraj i naród wyrwać z nędzy i bierności, jako „rycerza przemysłu”, bo przemysł i handel polski to także idea narodowa, a praca dla tej idei jeno cięższa i ciernistsza, niż inne.

P. L.

W przededniu rewolucji pruskiej.

Znany publicysta niemiecki, Edward Bernstein, w swoim liście do tygodnika londyńskiego „The Nation” twierdzi, że „Prusy znajdują się w przededniu rewolucji”.

Ta rewolucja zrodziła się na podstawie narodowej akcji opozycyjnej przeciw reformie wyborczej w Prusiech, a spowoduje ona całkowity przewrót w organizacjach politycznej i społecznej państwa niemieckiego.

Trudno, naturalnie, przewidzieć przyszłość, lecz teraźniejszość jest nader poważną. Demonstracje na placach i ulicach stały się zjawiskiem powszednim tak w Berlinie, jako też i w całych Prusiech.

Przerobione przez junkrów i klerykałów prawo nie uspokoiło ludności niemieckiej. Znając skład „Izby landratów”, (Izby panów), która to prawo ma uchwalić lub odrzucić, możemy być przekonani, mówi Bernstein, że „reakcyjnej reformie” nic nie grozi.

Tymczasem stronnictwa lewicowe pod hasłem, podanem przez socjalistów, u rzęśliły obrzymie i nader imponujące

mitingi, na których wniósł stanowczy protest przeciwko reakcyjnej reformie, za pomocą której klasy rządzące w Prusiech chcą utrzymać naród w więzach zależności i pozbawiają go należnych mu praw.

„Reakcyjny blok podeptał nogami prawa ludu!”—coraz namiętniej woła cała prasa postępową Niemiec, grożąc deputowanym, którzy do tego przyłożyli rękę, iż „wkrótce ma nastąpić czas porachunku, a czas ten jest bliższy, niż sobie wyobrażają reakcyjniści.”

Wszystkie te objawy opozycji narodowej zniewalają nawet berliński „Tagblatt” do przyznania, iż „potężna większość w narodzie jest gotowa w każdej chwili z całą energią wystąpić w obronie swoich praw.”

Poważne organy dziennikarstwa niemieckiego ostrzegają p. Bethmana von Hollweg, aby zaniechał, dopóki nie zapóźno, niebezpiecznej gry z jasno wyrażoną wolą narodu...

Czy usłucha tych rad p. Bethmann i czy ma rację p. Edward Bernstein w swych przepowiedniach zbliżającej się rewolucji w Prusiech—dowodów tego dostarczy najbliższa przyszłość.

Wystawa wszechświatowa.

Za trzy dni, w sobotę dnia 23 kwietnia, zostanie otwarta w Brukseli, stolicy Belgii, wielka wystawa wszechświatowa. Uroczystego aktu otwarcia dokona królewska para belgijska, a cała Belgia już od pewnego czasu gotuje się do udziału w tej uroczystości, która ma uświetnić największe dzieło, jakie—wedle wyrażen korespondentów pism francuskich i angielskich—współczesna Belgia dokonała.

Prace na wystawie w możliwie szybkim tempie posuwają się do końca. 12,000 robotników nieustannie pracuje na obszarze 15 tys. hektarów i całość już dziś czyni wrażenie imponujące. Dwaściec pięć państw bierze udział w wystawie, a same budynki zajmują przestrzeń 250,000 metrów kwadratowych. Anglia zajmuje 25,000 m. kw., Francja i Niemcy 30,000 m. kw., inne państwa

KRUSZYŃSKI I PROSZOWSKI

Częstochowa, Aleja III-ga, dom własny.

Pierwszorządny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamieniarski i Sztukatorski

Założony w roku 1887 WYKONYWA RZEZBY POMNIKI. ROBOTY BUDOWLANE I SZTUKATERJE. Telefon 240

RYDZEWSKI i S-ka
Biuro Techniczne w Częstochowie, Teatral. 13
TELEFON N. 1.

Instalacje: Oświetlenia elektrycznego, przenoszenia siły i prądu na odległość. Kłopoty, fabryk. Kanalizacja, wodociągi, materiałów technicznych, i elektrotech.

nie skonstatować, czyśmy rzeczywiście złapali nieco ogona komety; i tu właśnie odegra wielką rolę pomocniczą ów obecny w ogniu komety cjan, którego w atmosferze ziemskiej zwykle niema.

Samo „nalapanie” odpowiedniej ilości atmosfery, przy dzisiejszych postępkach techniki na tem polu, nie przedstawia wielkich trudności. Jeszcze jakieś 15 lat temu nie podejrzewano nawet o obecności w powietrzu t. zw. rzadkich gazów: kryptonu, neonu, argonu, ksenonu i heljum, bowiem znajdując się one w powietrzu w ilościach tak minimalnych, że skonstatować ich obecności w ówczesnych warunkach było niemożliwym. Teraz, jak wiadomo, gazy te są dokładnie zbadane i znane, dzięki temu, że do wysokiej doskonałości doszła obecnie technika zgęszczania powietrza. W niewielkiem naczyniu inamy olbrzymią objętość powietrza w stanie skoncentrowanym, a więc w takim samym stanie i te wszystkie gazy, które już później łatwo stosunkowo jest stamtąd wydzielić i zbadać.

Otóż aparat do zgęszczania powietrza (a pracują one teraz tak, że zgęszczają 1,000 metrów sześciennych powietrza na godzinę), ustawiony na jakiejś wysokiej górze, już na kilka dni przed spotkaniem komety z ziemią, funkcjonuje bezustannie i zgęszcza powietrze; drogą analizy chemicznej poznajemy dokładnie skład jego w danej miejscowości. Funkcjonuje aparat także przy przechodzeniu ziemi przez ogon komety — i naturalnie chwytają i zgęszcza wraz z atmosferą także część jego gazów.

Badania powietrza nalapanego podczas przejścia wykazały, czy te gazy rzeczywiście zmieszają się z atmosferą; badania te prowadzone będą przedewszystkiem na obecność cjanu. Gdyby bowiem cjan znajdował się w nalapanej atmosferze chociażby tylko w stosunku 1 : 1,000,000 — czyli w stosunku nietylko niegroźnym dla naszego zdrowia, ale nawet niemożliwym do skonstatowania ani za pomocą naszych zmysłów, ani odczynników chemicznych — to już aparat ten, jeżeli przejście będzie trwało tylko godzinę, natapie go zupełnie przyzwoitą ilością, około dwóch gramów. Gdy się uda później ten cjan ze zgęszczonego powietrza wydzielić — prawdopodobnie w stanie krystalicznym, bowiem cjan krystalizuje już przy 34 stopniach ciepła — to, jeżeli reaguje on tak samo jak ziemski, a prawdopodobnie tak samo, można go będzie np. w postaci szczawianu amoniu użyć, w roztworze ma się rozumieć do podlania truskawek, które właśnie w tej porze potrzebują nawozu. Uplynie jeszcze miesiąc — i te same cząsteczki azotu i węgla, które niedawno unosiły się w przestrzeniach kosmicznych, wejdą wraz z dojrzałymi truskawkami w nasze ciało i krew.

W każdym razie ludzkość poraz pierwszy przygotowuje się zbrojną w takie udoskonalenia techniki i zdobycze nauki, do wejścia w bezpośrednie zetknięcie się z ciałem niebieskim, choćby tylko w postaci „kosmicznego pyłu”. Rzecz, która niedawno nie śniła się nawet najbujniejszej fantazji, może stać się najdotykalniejszą rzeczywistością.

Satyra i humor.

Zdradziła się.
— Czy pan ręczy, że ten perkalik nie będzie puszczał w praniu?
— Och! może pani być pewna, że kolor ten jest tak naturalny, jak rumieniec na jej policzkach.
— To... to... proszę mi pokazać co innego.

Dobry pomysł.
— Dlaczego dałeś synowi aż trzy imiona?
— Dlatego, aby, jak zbankrutuje pod

jednym, mógł otworzyć interes pod drugim i był zawsze honorowym kupcem.

OFIARY.

Na Tow. Dobroczynności dla Chrześcijan Janina Mass: chustkę i pół fuuta czekolady otrzymane w prezencie od p. W. Z.

Niemka inteligentna pragnie udzielać lekcy i konwersacji Oferty Dojazd 24 21 mieszkania 3 od 9 do 12 r. i od 7 do 9 wieczór. 487

Siusarz lat 19 poszukuje pracy Oferty przyjmuje administracja Gazety 765

Wielki Medal Złoty w Lublinie Wielki Medal w Częstochowie

Mydło Nafciane

wynalazku

D-ra A. GOLCWAJGA

marki „SŁOŃ”

Jednolitnie uznano za najlepsze do prania bielizny !!!

Wystrzegać się falsyfikatów niszczących bieliznę. Sprzedaż we wszystkich składach aptecznych i mydlarniach. Generalni Reprezentanci: NEY i GOLCWAJG Warszawa Orla 6 Tel: 130, 73.

Poszukiwani są zdolni agenci 162

Tow. Akc. Zakładów Ceramicznych **Dziwulski i Lange w Warszawie.**

Fabryki: w Opcznie i Sławiańsku.

POLECA: posadzki terrakotowe, płytki terrakotowe, glazurowane, zwykłe i fantazyjne; licówki zwykłe i glazurowane. Wyroby ogniotrwałe

Zamówienia przyjmuje:

Przedstawiciel: **ZDZISŁAW RYLSKI**, Częstochowa Aleja II Nr. 33 Tel. 93.

Fabryka wód mineralnych „ZDRÓJ” aptekarza St. Wągrowskiego

„w Częstochowie III aleja № 62, tel. 31” Nagrodzona medalami

Podaje do ogólnej wiadomości, że pojawiły się syfony z wodą sodową nie pochodzącą z fabr. „Zdrój” z etykietami ludzko podobnymi do etykiet wyżej wymienionej fabryki, widocznie w celu wprowadzenia odbiorców w błąd. To zmusiło etykiety na wodę sodową zmienić w ten sposób, że jedna połowa etykiety będzie koloru białego, druga niebieskiego i na etykietę wytryskujący „Zdrój”. Na wszystkich syfonach jest wpalona firma na szkle, na co uprzejmie proszę zwracać uwagę, gdyż inne syfony przyjmowane nie będą. Poleca wody mineralne w syfonach i fiaskach, lemoniady owocowe i kwas Szampański wyborny jako napój chłodzący. Wszystkie wody wyrabiane na kwasie węglanym płynnym. Z dniem 1 Maja rozpocznie się sezon picia wód mineralnych na szklanki w parku miejskim w altanie wprost pawilonu Tow. Akc. Zawiercie. Fabryka „Zdrój” posiada reprezentację kwasu węglanego pierwszej i największej w kraju warszawskiej fabryki.

Dostawa wód na zabawy i przyjęcia. !!! Żądać wszędzie wyrobów fabr. „Zdrój” !!!

„LECH” Kantor Przewozowy

Aleja 3-cia № 55, telef. 828.

Uskuteczna szybko i dokładnie przeprowadzki mieszkań, biur, fabryk i t. p. z gwarancją. Wysła i odbiera wszelkie towary z kolei

Centralna Stacja Elektryczna w Częstochowie

Biurowo w gmachu Magistratu.

Sprzedaz i wynajem motorów elektrycznych na raty miesięczne i kwartalne.

Najtańsza i najdogodniejsza siła motoryczna dla fabryczek i warsztatów 670

H. KOCZAŁSKI & Co, Dom Komisowo-Spedycyjny

Częstochowa, Herby pr., Herby ros. i Granica

Kantor mieści się przy ul. Panny-Maryi Nr. 18 w oficynie na lewo (parter) Telefon 38.

W zakres operacji wchodzi: dzenie i ekspedycja towarów w przewozowych i wywozowych na warunkach najprzystępniejszych. 448-180-2

Pierwszorzędne Biuro Nauczycielskie Karpińskiej

poleca: Nauczycieli, Nauczycielki, Bony sprowadza cudzoziemki.

Warszawa, Montuszk 7, tel. 120-82. 780

„ARISTOKRATYNA”

krem i przeszek.

Odmiancy na wystawie lekarskiej i przyrodników we Lwowie medalem złotym i dyplomem.

„Arystokratyna” działa przez swą zawartość węgliku antyseptycznego i orzeźwiająco, już po krótkim użyciu — staje się pięć linijko biała i nabiera młodocianej świeżości i wdzięku.

Pięgi zmarszczki, wagi, tóte plamy „Arystokratyna” usuwa po kilkorazowym użyciu.

Żądać w składach aptecznych i aptekach. Główny skład na Królestwo i Cesarstwo w składzie aptecznym **W a o ł a w a O R Z E Ł** w Częstochowie, III Aleja № 48

Najlepsze

Za potrzebę

American Cycle Company

w Warszawie, Elektoralna 2.

Rowerzy i części Maszyny do szycia

Najlepsze

ZAKŁAD

artystyczno-fotograficzny

Wacława Resotowskiego

w Częstochowie

róg II Alei i Teatralnej 26.

Wykonuje wszelkie roboty wchodzące w zakres nowoczesnej fotografii po cenach przystępnych.

PRENUMERATĘ i OGŁOSZENIA PRZYJMUJĄ: Kantor własny Częstochowa Aleja II Nr. 43 — w Zawierciu księgarnia p. K. Lubcke i S-ka, — w Rakowie p. Leon Piotrowski.

Warunki prenumeraty: Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 2, kop. 50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową, lub odnośnikiem do domów. Ceny ogłoszeń: Za wiersz jednoszpaltowy lub jego miejsce: przed tekstem k. 40 po tekście k. 15, obok tekstu (nadesłane) k. 50 nekrologi k. 20. Drobne ogłoszenia po 3 k. za wyraz. Najtańsze ogłoszenie k. 20